07/09/2020

“Άπασαι αι εκκλησίαι της Βασιλίδος των Πόλεων κατεστράφησαν”

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Μεταξύ 6 και 7 Σεπτεμβρίου 1955 οργανώθηκε στην Κωνσταντινούπολη το πιο άγριο βίαιο ανθελληνικό πογκρόμ, ο πιο άγριος διωγμός από την εποχή της Μικρασιατικής καταστροφής εναντίον των Ελλήνων της τουρκικής επικράτειας. Τουλάχιστον 30 Ελληνες της Πόλης σκοτώθηκαν από τον μαινόμενο όχλο. Ο Επίσκοπος Παμφίλου Γεράσιμος και ο γέροντας μοναχός Χρύσανθος Μαντάς ξυλοκοπήθηκαν μέχρι θανάτου, ενώ ο Μητροπολίτης Ηλιουπόλεως Γεννάδιος υπέκυψε λίγο αργότερα.

Η πλέον ευδιάκριτη εικόνα των καταστροφών που προκάλεσε ο όχλος ο οποίος ξεχύθηκε στους δρόμους της Πόλης ήταν τα ερείπια των δεκάδων εκκλησιών, μοναστηριών και νεκροταφείων που είχαν ξεθεμελιωθεί και βεβηλωθεί.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Η Ἑλλὰς εἶναι δημοκρατική

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1955

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΠΡΩΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΥΠΕΡΒΑΝΤΕΣ ΚΑΘΕ ΓΝΩΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑΝ ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΟΣ

ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΕΣΥΛΗΣΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΤΑΦΟΥΣ

Ἐξέθαψαν καί ἐσκύλευσαν πτώματα

105 ΧΙΛ. ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΙΣ ΑΘΛΙΑΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΚΑΙ 7 ΧΙΛ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΣΤΡΑΜΜΕΝΑ

ΣΚΟΠΟΣ: Η ΕΞΟΝΤΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ

ΕΡΧΕΤΑΙ...

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΕΩΚΟΠΙΑΝ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ

ΣΥΓΚΑΛΥΨΙΝ ΤΩΝ ΕΥΘΥΝΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΖΗΤΕΙ ΗΔΗ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ

ΕΠΙΔΙΩΚΟΥΣΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ

ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΟΥΟΥΣΑ ΣΥΖΗΤΗΣΙΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΟΙ ΓΑΛΛΟΙ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΟΙ ΔΙΑ ΤΑΣ ΣΗΜΕΙΟΥΜΕΝΑΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΜΑΡΟΚΟΝ

Ο κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΛΕΓΕΙ ΤΩΡΑ ΟΤΙ:

ΑΙ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟΝ ΔΕΝ ΔΙΔΟΥΝ ΒΑΣΙΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΣ

Σε έγγραφο του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών προς όλες τις διπλωματικές αποστολές στο εξωτερικό περιγράφονται με το ύφος της εποχής οι δολοφονίες κληρικών και οι καταστροφές σε ναούς :

«Άπασαι αι ιστορικαί εκκλησίαι της Βασιλίδος των Πόλεων κατεστράφησαν, τα ιερά άμφια και τα σκεύη εβεβηλώθησαν κατά τον αισχρότερον τρόπον, του όχλου μολύναντος κτηνωδώς και αυτά τα Άγια Θυσιαστήρια, οι ιερείς διαπομπεύθηκαν και εκακοποιήθησαν, ο επίσκοπος Παμφίλου ερίφθη εις την πυράν, είς υπερενενηντακοντούτης μοναχός εκάη ζών, οι τάφοι των νεκρών εσυλήθησαν , τα οστά τούτων διεσκορπίσθησαν...» (34)

Με στρατιωτική πειθαρχία κινούμενος ο τουρκικός όχλος, ο οποίος ανερχόταν σε δεκάδες χιλιάδες άτομα, κινήθηκε κατά παντός του ελληνικού. Μέσα σε εννέα περίπου ώρες (διότι σε πολλά σημεία οι βανδαλισμοί συνεχίστηκαν και μετά την κήρυξη του στρατιωτικού νόμου μετά τα μεσάνυκτα) καταστράφηκαν ολοσχερώς 1004 σπίτια, ενώ άλλα περίπου 2500 υπέστησαν εκτεταμένες ζημιές. Καταστράφηκαν επίσης 4348 καταστήματα, 27 φαρμακεία, 26 σχολεία, 5 πολιτιστικοί σύλλογοι, οι εγκαταστάσεις 3 εφημερίδων, 12 ξενοδοχεία, 11 κλινικές, 21 εργοστάσια, 110 ζαχαροπλαστεία και εστιατόρια, 73 εκκλησίες, ενώ συλήθηκαν πάρα πολλοί τάφοι σε 2 κοιμητήρια, καθώς και οι τάφοι των πατριαρχών στην Μονή Βαλουκλή.

Η οικονομική πτυχή των ταραχών

Μέσα σε λίγες ώρες η ελληνική οικονομική δραστηριότητα καταστράφηκε σχεδόν

ολοσχερώς, αφού τα σπίτια και οι περιουσίες των περισσότερων Ελλήνων και τα ιδρύματα της ομογένειας λεηλατήθηκαν. Χιλιάδες Έλληνες έμειναν κυριολεκτικώς μόνο με τα ρούχα που φορούσαν, αφού στα σπίτια τους καταστράφηκαν με πρωτοφανή μανία ή εκλάπησαν τα πάντα• από οικιακά σκεύη και τρόφιμα μέχρι κρεβάτια, καναπέδες και ακριβά κοσμήματα. 8.700 περίπου άτομα έμειναν άνεργα, αφού οι επιχειρήσεις στις οποίες εργάζονταν είχαν καταστραφεί.

Αν και οι πρώτες εκτιμήσεις τουρκικών και ξένων τραπεζών μιλούσαν για ζημιές της τάξης του ενός ή δύο δισεκατομμυρίων τουρκικών λιρών, τον Φεβρουάριο του 1956 η τουρκική κυβέρνηση μείωσε κατά πολύ το ποσό, υπολογίζοντας τις συνολικές ζημιές σε 69.578.744 λίρες Τουρκίας, δηλ. περίπου 25 εκατομμύρια δολάρια.

Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών υπολόγισε ότι μόνο οι ζημιές που υπέστησαν οι εκκλησίες ξεπερνούσαν τα 150 εκατομμύρια δολάρια της εποχής. Βρετανοί διπλωμάτες υπολόγισαν τις ζημιές σε περίπου 200 εκατομμύρια δολλάρια, ενώ σύμφωνα με εκτίμηση της ελληνικής κυβερνήσεως οι ζημιές ανήρχοντο σε 500 εκατομμύρια δολλάρια. Ο Γάλλος συγγραφέας και καθηγητής στην Σορβόννη Francois Crouzet στο βιβλίο του Le Conflit de Chypre (Η διένεξη της Κύπρου) υπολογίζει τις ζημιές σε 300 εκατομμύρια δολάρια της εποχής, δηλαδή πολύ περισσότερα του ενός δισεκατομμυρίου σημερινών (2008) δολαρίων.

Από το ποσό που υπολόγισε και ενέκρινε η τουρκική κυβέρνηση κατέβαλε τελικώς ποσό μικρότερο των 10 εκατομμυρίων Λ.Τ., και μάλιστα ύστερα από πολλούς μήνες, όταν η αξία της τουρκικής λίρας είχε υποτιμηθεί δραματικά. Δηλαδή, δόθηκαν αποζημιώσεις μικρότερες του 1% της αξίας των καταστροφών. Πάρα πολλοί δικαιούχοι δεν εισέπραξαν καμμία απολύτως αποζημίωση, ενώ υπήρξαν και περιπτώσεις επιχειρηματιών που, ενώ έχασαν τα πάντα – και άρα είχαν ζημιά την χρονιά εκείνη – υποχρεώθηκαν να πληρώσουν και φόρο κερδών.

Έκτροπα κατά των Ελλήνων δεν έγιναν μόνο στην Κωνσταντινούπολη, αλλά και στη Σμύρνη. Το πρωί της 7ης Σεπτεμβρίου τούρκοι εθνικιστές έκαψαν το ελληνικό περίπτερο στη Διεθνή Έκθεση της Σμύρνης. Στη συνέχεια, κατέστρεψαν το νεόκτιστο εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής, ενώ λεηλάτησαν σπίτια ελλήνων στρατιωτικών, που υπηρετούσαν στο Στρατηγείο του ΝΑΤΟ.